

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: esütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egyen száma ára 10 fillér.
Kiszágot, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként hátré fizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szerkesztésével és a közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők. Kiadóhivatalt K. Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

Karácsonyi szünet.

— Két czikk. —

II.

Deák Ferencz a polgári jogegyenlőség és a lelkiismereti szabadság nagy elveire alapított egyházpolitikai programját, melyben benne van a kötelező polgári házasságtól a papjainak szekularizációjáig minden részletes feladat. Azonban a haza bölese a fokozatos fejlődést ajánlotta.

Semmi erőltetés, mert hisz ebben a nevezetes beszédében mondta Deák azt is, hogy nincs veszedelmesebb ember a martírnál. Deák Ferencz módszere erősen különbözik az utána következő liberálisok módszerétől. Emlékeztet a nap és szél versenyére, a kik fogadtak, hogy melyik tudja levenni előbb a köpenyegét egy ember válláról. A szél arra vállalkozott, hogy le fogja fujni. De minél hevesebben fujt és erőlködött a szél, a szegény ember annál jobban magára huzta a köpenyegét, védekezvén a hideg ellen. A szél tehát erőszakkal nem bírta vele. A nap azonban szépszerével levette a szegény ember válláról a köpenyegét, mert oly erősen sütött rája, hogy az a kiállhatatlan nagy hőség miatt eldobta gunyáját.

Midőn egy ízben arról volt szó, hogy a közös katonatiszteknek parancsolják

meg, miként tanuljanak meg magyarul. A haza bölese ellenezte az erőltetést. Inkább azt ajánlotta, hogy előbb magyarosodjék meg a főváros és az egész ország, akkor itt az idegen elem nem boldogulhat, ha csak meg nem tanul magyarul. Az intézményeket kell előbb fokozatosan liberálisokká tenni; az állami erőforrásait kella szabadelvűség irányában szabályozni, a többi magától jön.

E tekintetben egyedül Deák és Széchenyi és társaiknak liberálisizmusa lehet az irányadó, akik mindenekelőtt a hatalom megosztása tervével vitték keresztül. A rendi kiváltság alapjait rombolták le és helyébe tették a jogegyenlőséget, milliókat az egyesek helyébe. Az általuk javasolt törvények folyton az összesség érdekeit tartotta szem előtt és nem a kaszt-és osztályérdekeket. Ezek az 1848 év előtti liberálisok az emberi jogoknak azt a szent evangéliumát vallották, amelyeket a francia forradalom tisztító tüzén keresztül hoztak világra.

Vajha attól fogva minden törvényes alkotás ezeknek a nagyszerű, fenséges elveknek, abszolút igazságoknak felelt volna meg, ma nem ismernénk hazánkban szocializmust, sem anarkizmust, mivel az osztó igazság mindenkinek egyformán mérne. Nem ismernénk felekezeti érde-

keket, mivel minden vallásfelekezet nemcsak jogilag, de tényleg is teljesen egyenlő és viszonyos erkölcsi intézmény lenne. Nem állanának az állami hatalom legfőbb kezelői sem az egyik, sem a másik felekezet pártjára, aszerint, amint protestáns vagy katolikus ember áll a polcon.

Nem keltenék az elnyomott emberben a jog- és igazságügyi intézményei azt a benyomást, hogy minden törvény csak a vagyonos osztálynak kedvez, mivel a jogsegély sem ingyenes és a nagy vagyonnal összekötött érdekek révén gyakorlatilag befolyás mindig a gyöngébb hátrányára üt ki. Az anarkizmus sem hivatkozhatna arra, hogy a törvény csak a gyöngébbet sújtja, mert az erős kifog rajta, a furfangos pedig megkerüli. A törvény nemesak írott malaszt maradna, hanem az élő valóság kerete.

Hisz, ha valaki arra vállalkozik, hogy Magyarországot visszaviszi a szabadelvűség tiszta, be nem moeszkolt forrásaihoz és a meghamisított liberális korszakán keresztül létesített alkotásokat lerombolja és alkotmányunkat, mint valami nagyszerű dómot, melyet némely kezek elrontottak, ismét restaurálja az eredeti nemes izlés szerint, ez a férfiu megérdemli, hogy az egész ország kövesse.

Mi úgy érezzük, hogy Széll Kálmán,

TÁRGZA.

Az utolsó rózsák.

— Rajz versekben —

Ifj. Szász Károlytól.

I.

Trouville völgytorkolatban nyugszik
A kis város, laukás hogy oldalába' —
A ház a házon és kiterjed addig,
Hol felhőt esőkös a tenger hulláma.
Normadiának dus kalászu földje,
S a szellő, mely a tengerről repül:
Szorgos munkát jutalmaz emberül;
Az ég áldása van e tájra töltve.

Ha ryári leplet ölte a természet,
Vendégsereg zsi bong zajongva lent
A fővényen, — mit meg nem téptek vészek:
A frank zászló a szélbe lengve-leng.
A víg zsi bongás megtölti a léget,
A hullámzajban tompán elvegyül
S ha jó az éj, a napfény ha élül,
A csillagó termek látnak vendéget:
A párok lejtenek víg zene hangjainál
S ezer szép szem ezor üdvöt kínál.
El-suhannak, el nem fáradottan,
Könnyű lépéi Páris életének, —
A szenvedélyes barnák délről ottan,
Emitt a szende kis bretagnei szépek . . .

Egy ilyen éj volt, a midőn megláttam
Először őt, a messzi idegenbe'
Ki újra kelté tünt szerelmi vágyam,

Ki égi kéjt a mély but lehelt szívembe! . . .

Erkélyén ült ő, elmerülve mélyen,
A holdvilágos, kéjt lehellő éjen.
Alig takarta hullámos ruhája,
Mutatva játszin, mily tündéri bája.
Szép barna volt, de hogyha néha-néha
Fejét a félnék özként fölveté,
Egy pillantása látni engedé,
Hogy, mint a tenger, lelke mély, de néma.

Ki fejt meg, hogy idegen vonások
Mért szólnak hozzánk olyan szívből gyakran,
S csak emlékeztet a megpillantások,
Hogy azt az arezt láttuk — gondolatban,
Igy mintha titkos kéz tán föllebbentene
A lélek bensején egy leplet . . .
És ismerém ez arezt benn, szívembe'
Egy tündérvölgyben, hol álomkép
A képzelet rég megmutatta nékem,
Én már imádtam ezt az arezt régen.

Bő köpenyébe, jól beburkolózva,
Kalapját mélyen homlokára huzva,
Zord férfi ült a hölgynek oldalán;
Nem volt időse, de areza szenttelen,
Tekintete tévelygő, fénytelen,
S azt mondta mindez: annyit élt talán
Fénynél, légnél egyébre, hogy ne vággyon,
csak az álomra moh-nőtt siri úgyon?

Az úszról szólók? . . . Vajjon miért is én?
Midőn a szívem uj tavaszra hajta . . .
De hallga, — mit susog a férfi ajka, —
Egy név vala, egy röpke név; „Iréni!“
Oh, mint halott, nevért susogni hallva,
A szende nő a férhöz alá, —

Ugy átkarolta azt két lenge karja,
Kezét ajkával forrón esókolá . . .
Egy gondolat villámlott be szívembe —
Mely édes álmok földén tévedez: —
Ez élet — fáradt, halvány, beteg ember,
Nincs semmi kétség — az ő férje ez!

Miért kelt föl és mért tünt el az éjbe,
A tenger partján lenn a férfival? . . .
Tán érezé, hogy dobbanásival
Egy más szív küldé vágyait feléje?

Aztán nem láttam többé őt az éjjel.
A fény is rendre elhalt a terebbe,
A párok is, bágyadtan megkerenge,
Gyönyörben fáradottan mentek széjjel.
Mulatság, tánc, zenélés véget ért,
Rebbenve szálltak szét a kis lepék.

S maradt a por, füst s hervadt virágok, —
Rájuk a holdfény bágyadtan világolt.

Pihentető álomtól elkerülve,
Fekhelyemen virrasztok otthonomban
És hallgatám, az éjben elmerülve,
A mint az ár a parti sziklán csobban.
Ezer csillag tekinté ablakomra,
Szobám homályát égi fénybe vonva,
S egy-egy sugár szállt, onnan, messziről,
A havrei világító felől.

Midőn az édes szender szállt szememre
S alig hallám, mit zsong a habajrón, —
Midőn felejtő mámor szállt szememre,
Álmomban is ezt suttogám: „Iréni!“

midőn a liberális restaurálásának jel-szavát kidobta, egy rég lappangó vágyat keltett életre.

Ezzel egyszersmind maga köré gyűjté azokat az elemeket, akik egyrészt a tiszta, hamisítatlan liberális hívei és akik eddig azért tartottak a szabadelvűpárttal, mivel a többi pártok határozott reakciónárius irányt követtek és ezzel szemben a szabadelvűpárt viszonylagosan liberális volt. Másrészt ennek a liberális restaurációnak másik lélektani következménye az lesz, hogy az ugynevezett elégedetlen elemek, akik az előző kormányok párt-politikája szerint az üldözésnek voltak kitéve, most ezen pártpolitikai amnesztia folytán akadálytalanul csatlakozhatnak azok mellé, akiket eddig ellenségüknek hittek. Ez az erők koncentrációjának titka, amelyet Széll Kálmán paktumosnak csufolt politikája már eddig is felmutathat.

Az egész ország kezd eszmélni ezen mélyseges politikai programról. Lehetetlen annak az országközvéleményre gyakorolt hatása alól kitérni. Különösen érzik ezt azok a politikai frakciók, akik az imént letűnt korszakok vezető politikusai köré csoportosulva, klikkeket alkottak.

A klikk-rendszer uralma megdőlt. A csoportfőnökök nevének varázsa megszűnt. Bánffy Dezső báró ellenzéki erélye kezd lankadni. Az öreg Tisza, a generális nagyon el van keserűdve a miatt, hogy a jó Toldi Miklós sorsára jutott, kit ősz szakállal többé nem ismernek fel a porondon.

Uj korszak nyílt meg, új célok vannak előttünk. Ezek alapján kifejlődött viszonyok egyszerűen eltörlék az utóból a régi embereket, a régi alkotásokat. Hisz éppen a politikai alkotások azok, a melyek örök életrevalóságra úgy sem számíthatnak. Ne tartóztassuk fel a haladás útját. A karácsonyi szünetek alatt, a napi fáradsalmak gondjait félretelve, jöjjünk tisztába az új célokkal és az új irányokkal.

R.

A székelyföld közigazgatási helyzetének javítási módja.

A székelyföld vezérferfiái úgy a múltban, mint a jelenben is foglalkoznak a kivándorlás megakadályozása tervével, közigazgatási életük fejlesztésében az azt előidéző okok csökkentésével.

Nem ismeretlen előttük a kender, a lentermelés érdekében a jó múltban megindított sikertelen akció.

Ismerjük Seps-Szentgyörgyön a dohány és az első székely szövőgyár feladatait és azt is, hogy ott évek óta átlag 350 székely nő, székely leány keres kenyeret.

Ujabbán a nagyobb községekben (Háromszék-megyében) beállított mintá gazdaságok (Seps-Szentgyörgyön az áll. f. iskola létesítése, a hol e megye gyümölcsfa szükségletének fedezésére már is szép készletekkel rendelkeznek, sem kerül ki figyelmünköt.

A csikó nevelés érdekében szintén számba vehető törekvéseket látunk.

Gazdasági és iparfejlesztő bizottságok a székelyföldi megyei góczokban már évek óta működnek, a jókarsatu kezdeményezéseknek egész sorozatát látjuk s ha mégis ez itt, se ott megfelelő eredményekkel nem találkozunk, annak a kezdeményezőzők csak annyiban az okai, mert eddigi alkotásaik sikerét, kellő után járással nem biztosították.

A székelyföldön a legüdvösebb kezdeményezések is hasztalanok, ha azokat keresetlül vitelőkben lépten-nyomon nem istápoljuk, ellen nem őrizzük.

E téren eszközölt eljárásainkban kellő tervszerűség kifejtésére vagyunk utalva, mert különben társadalmi életünk közönyös, érzéketlenségén megtörnek a legszentebb törekvések is. Hogy ez így van bizony csak sajnálni lehet.

Mert míg közigazgatási életünk minden ágában, minden téren egy a mainál egészségesebb, gyakorlatibb fejlődést nem tudunk létrehozni, addig a kivándorlás csökkentéséről szó se lehet.

Az iskolát, az egyházat, sőt a közigazgatást is jövőben a nép létérdekeire való tekintettel, gyakorlatibb eredmények felmutatására kellene serkenteni.

Az e célból kifejtendő akciókat két szempont kell, hogy vezérelje.

1. ször. Miről a múlt számban közölt cikkemben bővebben megemlékeztem a székely nép életelveinek tervszerű irányítással történő javítása, ezzel kapcsolatban a kivándorló irányának elterelése.

2. ször. A székelység megélhetése, vagyonszerzési értékeinek minél szélesebb körben való terjesztése.

Ez utóbbi feladat teljesítésének mikéntjével ohajtok ez alkalommal bővebben foglalkozni.

E szempontból először is eddigi alkotásaink értékét méltatom, másodsorú rámutatok a nép kezében álló, eddig kevéssé figyelembe nem vett, de annak megélhetését, jólétét támogatni hivatott tényezők ésszerű kihasználására.

a) Eddigi alkotásaink méltatása.

Ha Háromszék-megyében a cselédkedésre utalt leányok, munkások itthon tartása s ezzel közigazgatási helyzetünk javítása céljából eddig létesített intézményeinket s azok hatását megfigyeljük, feltétlenül rá jövünk arra, hogy mi különösen dohány és szövőgyárunkat illeti, azok hatása lokális jellegű.

A gyárak helyben, a hol vannak, tehát Seps-Szentgyörgyön, hol az egész család munkaerőjét mozgásba hozhatják jó hatásuk; de vidékre, különösen, a kivándorlás által megtámadott területekre befolyásuk nagyon egyoldalú és viszonylagos értékű. Avagy nem azt bizonyítja-e azon egyszerű körülmény is, hogy szövőgyárunk létesítésével azt az eredeti célunkat, hogy általa a vidék textil iparának fejlődését biztosítsuk nem értük el, sőt ellenkezőleg e gyár fennállása óta amennyiben a székely szöttek jókora részét olcsóbban s nagyobb technikai felszereléssel csinosabban állította elő, a székely nők szövőszéke és orsója sok helyen padlásra került s ezzel bizony nem egy székely családnak nyílt fel az út Románia felé.

Igen, de ott van 350 székely leány, kiket gyáraink segítségével évek óta itthon tartunk—fogják mondani sokan. Nem szép eredmény-e, ha azokat attól, hogy Románia sorába elpusztuljanak megmentettük? Tekintve a kivándorlás káros visszahatása által felidézett rendellenes állapotokat a székelyföldön ma nem csak a kivándorlás megszüntetéséről van szó, de a mellett a mi még sokkal fontosabb arról is, hogy a székely munkás osztály nőinek érteit, mely annak munkássága, életrevalósága, takarékosága, egyszerű viselkedése, erkölöse, anyagi hivatásuknál fogva, leendő gyermekeik nevelése s a háztartás teendőinek végzésében van, megmentsük.

Dohány vagy szövőgyárak, mert kivesszük a leány gyermeket a családi életkeretéből, valódi hivatásuknak eme természetes iskolájából, míg az első szempontból fontosak lehetnek, a másodikból kifolyólag becsessél nem bírhatnak.

Dohány vagy szövőgyárak még egy munkásosztálynak sem nevelték anyákat, s ha nevelték is nem olyanokat, kik a mai megnehezült életviszonyok között az egyszerű munkások családi élet keretében a valódi anyai női hivatásukat betölthessék.

Már pedig, midőn itt e székelyföldön munkásosztályaink érteinek megfigyeltetését tapasztaljuk, midőn azt látjuk, hogy itt a határszéleken vannak tiszta magyar ily székely lakosságú községek, hol az 1900. évben 10—20, sőt 35 leány gyermek asért nem állott tanév végén (az iskola kötelesek közül) vizsgára, mert könnyelmű szülei beteges gondolkodása folytán Romániában voltak; midőn azt látjuk, hogy a székely munkás elem a helyett, hogy itthon a lét feltételeivel megbirkózza szorgalommal, ügyességével biztosítaná existenciáját: kivándorol, engedelmet kérek, itt e nép családi nevelése hiányáról is van szó, mely nevelést Románia erkölcsi fertőjében megfordult vagy gyárakban képzett nevelt nőket megadni nem fogjuk soha.

A gyárak szerepe a székely leányok megmen-

tése szempontjából nem olyan fontos, mint azt sokan szeretik omlégetni.

Sokkal helyesebb az a felfogás, mely a székely cselédkedésre, kézimunkára utalt férfit gyárakban vagy saját kisgazdaságai egyszerű kezelésével akarja alkalmassá, képessé tenni arra, hogy feleségét, családját eltarthassa; a munkás nőnek pedig a családi élet keretében ohajt módot nyújtani a tisztességes pénzszerzésre, ha szükség, kenyérkeresésre is.

b) Eddig még ki nem használt, a székely köznép megélhetését biztosítani hivatott tényezők.

Szép mellék jövedelmet biztosító házi ipari foglalkozásokra és a paragon hevről mellék gazdasági ágak kihasználására, rendszeres kultiválására kell jövőben a közfigyelmet terelnünk.

Erdők, mezők gazdag virányában, kéznél levő, iparilag, műiparilag feldolgozható különböző nyersanyagainkban óriási kincsek hevernek, ezekben a jólétnek, kenyérkeresésnek még számos ere nincs felnyitva.

Ezek felnyitásával, népünk munkaerőjének állandó lefoglalásával, a létlenség különös hajtásai helyett a testet szellemet, erkölcsöt nemesítő, edző, áldást hozó munkásság lépne minden vidéken előtérbe. Népünk munkaképességeinek saját környezetében történő lefoglalása, ismerteve annak véralkatát, sokoldalú képességét: minden eddigi alkotásainknál többet ígér.

(Folyt. köv.)

Titkári jelentés.

— Irta: Dobay János városi főjegyző, árvaházi titkár. —

(Folytatás.)

Intézetünk anyagi viszonyaival tovább foglalkozva, bejelenthetem, hogy alap vagyonunk a múlt év végén 94.496 korona 48 fillért tett ki, új építkezésekbe befektettünk 7312 korona 80 fillért, tehát összes alap vagyonunk 101.809 korona 28 fillér. Nagy bajunk az, hogy ezen tőkéből egy tekintélyes összeg és pedig 6996 frt 64 kr kamat hátrálék, mely részben per alatt áll, részben pedig később biztosan be fog folyni.

Gazdaságunk ez évben is igen szépen jövedelmezett.

A termények értéke 2162 koronára tehető a kiadások leszámítása után. A vármegye gazdasági bizottsága folyó év július 21-ikén kézdívársárhelyt tartván meg közgyűlést, ezen alkalommal megtekintette gazdaságunkat is és arról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

Az intézet leltározott vagyona ingóságokban és épületekben 55200 korona értéket képvisel, mely tűz ellen biztosítva van az első magyar általános biztosító társulatnál évi 93 korona 68 fillér díj mellett.

Mult évi számadásunkból a következő adatokat említhetem meg: 1. Pénztári készlet 4552 K. 18 f. 2. Takarékpénztárból éven át kivéve 16924 K. 60 f. 3. Folyó szükségleti alapból kivéve 607 K. 08 f. 4. K. Csizsár József és neje alapítványa után kamat 98 K. 31 f. 5. Kamatozó alapítványok után 400 K. 6. Ez évben tett alapítványokból 1210 K. 56 f. 7. Részben fizetendő alapítvány 10 K. 8. Jelzálog kölcsön 1500 K. 9. Alapítványok után 262 K. 10. Megyei alapítvány után 1280 K. 11. Takarékpénztári betét után 624 K. 84 f. 12. Jelzálog kölcsön kamataiból 2735 K. 84 f. 13. Házbér jövedelem 40 K. 14. Gazdaság után jövedelem 2100 K. 15. Perselypénz és báljövdelem 312 K. 56 f. 16. Ellátási díjból 1880 K. 17. Adományokból 163 K. 70 f. 18. Megtérített cikkekért 913 K. 14 f. 19. Államsegélyből 8500 K. Összesen 43614 korona 34 fillér.

Kiadás.

1. Elhelyezményekre kiadott 15931 K. 92 f. 2. Fizetésekre 3752 K. 3. Iskolai költségekre 1873 K. 42 f. 4. Élelmezésre 8741 K. 36 f. 5. Házi szükségletre és berendezésekre 1972 K. 49 f. 6. Rubázatra 1118 K. 29 f. 7. Tűzi fára és gyógyszerekre 692 K. 64 f. 8. Építési költség előleg 7312 K. 80 f. Összesen 40900 K. 92 f. Pénztári maradvány az év végén 2713 K. 39 f. A kiadás összegéből levítve az elhelyezményeket 15931 K. 92 f. és az építésekre adott előleget 7312 K. 80 f. tehát összesen 23244 korona 72 fillért, az intézet rendes évi kiadása 17656 korona 20 fillért tesz ki.

Kiadásaink mindig a költségvetés korlátai között mozogtak, a legszigorubb takarékoság elveit tartván szem előtt minden egyes tételnél igyekeztünk valamit megtakarítani, s csak ennek köszönhető, hogy intézetünk háztartása, dacára a nagyon megcsapant jövedelmeknek, semmi hiányt nem szenvedett.

Ezekben az intézet anyagi ügyeire vonatkozó főbb dolgokról beszámolván, a tisztelt közgyűlés engedelmével áttérek a belsőre, röviden felsorolván mindazon jelenségeket, melyek érdemeseknek látszottak ezen jelentésben helyet foglalni.

Az intézet személyzete mult tanévben állt az igazgatóból és családjából s két tanítóból.

Ezekben kívül volt három férfi és nő cseléd, két szövő és kötő gép munkás, egy lelkész, ötvenhat árva és hét bennlakó és étkező növendék.

Ellátást nyert az intézetben naponta 76 személy és időnként a mezei munkánál alkalmazott több mind 500-at kitevő munkás.

Számadásunk szerint élelmezésünk a mult évben 8741 kor. 36 fillérbe került.

Már most, ha ezen összeggel összehasonlítjuk az élelmezési napokat, kitűnik, hogy egy személy egy napi élelme csupa 31 fillérbe került. Ezen eredmény oly kedvező, hogy azt mindnyájan megnyugvással vehetjük tudomásul.

Ezen csekély összeggel szemben konstatálhatom, hogy az élelmezés mult évben is minden tekintetben megfelelt a követelményeknek és a pár év előtt szakértőileg megállapított étrend pontosan betartott.

A nevelő személyzet és kosztosak tiszta buza kenyeret és naponta kétszer husos eledelt kaptak, az árvák pedig hetenként ötször husos ételt, kétszer főzeléket, vacsorára és reggelire tejet, kását, darát stb. kaptak, kenyérük pedig tiszta rozából süttetik.

Az árvák ruházatát a helybeli kereskedőktől és iparosoktól szereztük be. Az árvák birnak mindazon ruházati czikkokkal, miket szabályaink előírnak s még azon árvákat is, kik az intézet költékéből kilépnek, mindig elláttuk a legszükségesebbekkel, mi az intézetnek jelentékeny kiadást okozott, mert egy kilépő árva teljes felszerelése körülbelül 60 koronát vesz igénybe, mi évenként 10—12 árvánál 600—700 korona kiadást okoz.

Az intézet kezelő bizottságához mult évben 25 felvételi kérés érkezett be, de a bizottság az intézet rossz anyagi helyzetére való tekintettel, igen természetesen mindenik kérésnek nem tehetett eleget s csupán azon helyeket töltötte be, melyek év közben a kiadott és meghalt árvák után megürült. A mult évben kiadott árvák a következők:

1. Karatnai Csáki Róza kiadatott Kis Ferenczhez Altörjára. 2. Kézdivásárhelyi Jancsó Anna Jancsó Elekhez Kézdi-Vásárhelyre. 3. Kézdivásárhelyi Mágóri Róza Özv. Etlől Elekné miniszteri tanácsosnőhöz Budapestre. 4. Peselneki Polyáni Kata Özv. Zajson Albertnéhez Felörjára. 5. Kisborosnyói Bokor Ágnes Tompa Miklós nyugalmazott alispánhoz Kisborosnyóra. 6. Kézdimartonfalvi Szabó Erzsébet Keoskeméti tanító árvaaházba. 7. Bodoki Ferenczi Julcsa Hosszu Victoréhoz Brassóba műmosás tanulásra. 8. Kézdivásárhelyi Laczkovics Róza Ujfalu József apátkanonokhoz Gyulafehérvárra. Bölöni Lófi Biri Vajna Domokoshoz Altörjára. 10. Kilyéni Barti Berta Dr. Künle Tivadarhoz Sepsiszentgyörgyre. 11. K.-Szentlélekai Kis Mari Marczai Ferencz tanítóhoz Székes-Fehérvárra adattak ki. 12. Klyéni Orbán Róza 8 éves árva meghalt tüdővészben. E megüresedett helyekre felvétettek.

1. Király Teréz Sepsiszentgyörgyről. 2. Krieadombi Ágnes Sepsiszentgyörgyről. 3. Both Ida Petőfalváról. 4. Szabó Gizella Páváról. 5. Hodor Erzsébet Sársalváról. 6. Pál Ágnes Zágomból. 7. Tódor Ágnes Árkosról. 8. Makkai Károlina Kőkösztől. 9. Sárkány Róza Nyujtdőrl. 10. Esztójka Róza Tamásfalváról. 11. Csutak Margit Uzonból. 12. Balázs Ilona Ifalfalváról. Év közben még felvétettek Bagoly Mari és Szabó Ágnes Papolezi árvák is, de mivel az intézeti orvos ur mindkettőnél tuberkulozist konstataált, mint a többi árvákra veszélyes ket, kénytelenek voltunk az intézeti szabályak értelmében az illetékes község eljárásiához vissza szállítani.

(Folyt. köv.)

Tanügy.

Értesítés.

A nők munkaköre oly széles, hogy annak minden ágában tökéletes ismeretet szerezni lehetetlen. E körülmény idezi elő, hogy egyik nő a háztartási dolgokban, a más a női iparban tünik ki. E két ismeret ágnak is annyi mellékága van, hogy azok tökéletesítésére egy emberi élet nem elég. Így tehát mindenki kényeszerítve van, hogy ez ismeretkörből asokat sajátítsa el, a melyre a gyakorlati életben a legtöbb szüksége van.

A családi élet boldogsága leginkább a nő kezébe van bízva. Az ő takarékosága, munkássága, tapintata szokta felemelni vagy lesújtani a családot. E tudatban minden jó anya arra törekszik, hogy a női munkakör legszükségesebb két tényezőjét: a háztartási ismereteket és a szabázzatot sajátítsa el leánya.

Az egyik ismeret kormányzó képesség, takarékoság, a másik a hasznos házi munkára alkalmassá teszi a leányt a növendékeket. Ki ne óhajtana, ki ne akarna, hogy leánya alapos ismereteket szerezzen e téren, biztosítsa a család jövőjét, boldogságát? A szellemi alapismereteket nyújtó iskolákkal el van városunk látva, de egy oly intézmény, hol az intelligensebb szülők gyermekei a fenn említett ismereteket elsajátítsák, még nincs. E hiányon akar segíteni a háromszékmegyei „Erzsébet” árvaleány nevelőintézet az által, hogy tágas és egészséges fekvésű helyiségében 1901. február 1-én egy női ruhaszabázzati iskolát nyit meg, hová az intézet erre alkalmas növendékein kívül felvesz bejáró — a szabázzat és ruhakészítés minden ágában magukat tökéletesíteni akaró nőket is.

A tanműhely vezetését Bálint Kálmáné urnó vállalta el, kinek e téren való szakképzettsége köz-elismerésben áll és elég garancia arra, hogy az intézmény hivatásának meg fog felelni.

Midőn ez örvendetes körülményt a városi és vidéki közönség szives tudomására hozzuk, azon szives kérésünknél adunk kifejezést, hogy a tanfolyamra minél számosabban jelentkezni méltóztatassanak.

Hogy hány hónapból fog a tanfolyam állani és minő ismereteket lehet elsajátítani stb. bővebb felvilágosítást nyújt akár Bálint Kálmáné urnó, akár Nagy Károly árvaaházi igazgató. E tanfolyam sikere után a jövő tanév elején a gazdasszonyági tanfolyam is meg fog nyitni. Mindkét tanfolyam tananyaga, beosztása részletesen ki lesz dolgozva, hogy a szülők láthassák, minő ismereteket taníttatnak leányaik.

A szabázzati és ruhakészítő tanfolyamra jelentkezni lehet 1901. év január 20-áig.

Ez intézménnyel a közjólét emelését óhajtjuk s így jogosult azon remény, hogy ugy a város, mint a vidék föl fogja használni a kedvező alkalmat.

K.-Vásárhelyt, 1900. december 20.

Br. Szentkeresztty Stephanie,
intézeti elnök
Nagy Károly,
intézeti igazgató.

Ujdonságok.

— Itt a tél. Karácsony még fekete volt, a körlég majdnem tavaszias. Az ó-év utolsó napjain végre megérkezett a föld fehér takarója, a vetések áldott melegenődje: a hó kisérőben tél apó is. A levegő egészen lehült, decemberies lett, mindenütt fagy és zuzmora ütötte fel tanyáját. S hogy semmi se maradjon el, a mi nálunk oly szigorú karaktert ad a télnek: újv napján beköszöntött a Nemere hideg, dermesztő szele is s hozott magával annyi havat, hogy a földet félméteres hólepel borítja. Most már nem lehet panaszunk, itt a tél a maga teljes zordonságával.

— Társas vacsorát rendezett Kézdivásárhely város képviselő testülete az ujonnan választott tisztikar tiszteletére a Jancsó Dénesné jóhírű vendéglőjében. Mintegy 50-on vehettek részt a kedélyes összejövetelen, a melyet ősi szokás szerinti számtalan ókes pohárköszöntő élénkített. Az első

poharat Molnár Józsiás orsz. képviselő emelte a város ifju polgármesterére: Dr. Török Andorra. Dr. Török Andor volt a második szónok, a képviselőtestületet élte. A harmadik s a negyedik pohárköszöntőben ismét Dr. Török Andort éltették Molnár Józsiás és M. Székely János igazgató-tanító. Molnár Józsiás az új tisztai ügyészre: Dr. Vargha Bélára, Dr. Vargha Béla a képviselő testületre, a város polgárságára, Stocker Antal kir. ügyész Dr. Vargha Bélára, Nagy Béla Molnár Józsiásra, a kézi választó kerület most megválasztott képviselőjére üritettek poharat. Ezeken kívül még számos ókes dicsőítő hangzott el a rendkívül kedélyes mulatságon, mely késő éjjel után ért véget.

— Fényes esküvő folyt le városunkban karácsony másodnapján. Néhai Diénes Lajos kir. közjegyző és neje Kovács Teréz urhölgy bájos és szellemes leánya: Diénes Mátid kisasszony tartotta esküvőjét a 24. honvéd gyalogezred itt állomásozó 3. zászlóaljának egyik derék tisztjével: Karleuse Fülöp századossal.

— Kaszinó-estély. A kézdívásárhelyi Kaszinó, mint minden évben, ugy most is megtartotta szokásos karácsonytáji táncmulatságát a mult szombaton, a városház dísztermében. Bár a rendező-bizottság mindent megtett a siker érdekében, az alig mondható valami fényesnek anyagi tekintetben, mivel éppen a Kaszinó tagjai azok, a kik nagy részben távol tartották magukat az estélytől. Egyéb tekintetben az estély megmaradt az eddigi nívón, a megjelent csekély számú, de intelligens közönség kedélyesen mulatott a késő éjjelutáni időskig.

— Új polgármester. Székely-Udvarhely város polgármesterévé a december 29-én tartott általános tisztújításon egyhangulag, Szakács Zoltán, székelykereszturi szolgabíró választották meg.

— Utczai orvtámadás. Kézdivásárhelyen is ugy látszik, napirenden vannak újabb időben rendszeres verekedések, orvtámadások. Egyik este J. F. állami utmester nejét támadta meg a csernatonai uton holmi verekedőkedvű szolga legény; s mult vasárnap este pedig egy nagy csoport kocsis valóságos orvtámadást követett el S. R. szigorló jogászra a Cseroy-telek közelében. A tényállás a következő: S. R. szigorló jogász, ki az ünnepekre jött Badapestől haza szülői látogatására este fél tíz óra tájban egy ismerőséhez indult látogatóba, midőn a nyílt utcán egy 12—14 emberből álló vásott horda jött vele szembe, ugy látszik azzal az elhatározással, hogy a velük legelőbb szembe jövő nadrágos embert elverik. Erre vall leg-alább az a körülmény, hogy mindenikük, vagy leg-alább is a nagyobb rész közülök kocsisokkal megrakott hógomolyát rejtgették a kezében. S. R. gyanutlanul közeledett feléjük s midőn kettő a támadókból egy néhány lépéssel a többi előtt jöve utat nyitott neki ő minden utógondolat nélkül haladt el közöttük s csak akkor kezdett figyelmes lenni a társaságra, midőn a hátul jövő többségből többen rákiáltottak neki: Az Istenit! Ki az, a ki nem állott ki? S. R. erre nagy kerülővel az utcza árkában a felgyülemlt hóban akart tovább haladni, kikerülve az embertömeget, melyről azt hitte, hogy részeg emberek s még mindig gyanutlanul akart tovább menni mellettük, de ezek egymást oldalvást lökdösve, nem akartak elmenni mellette, míg valami ürügyet nem találnak a megtámadásra. S. R. még ekkor sem gondolt rosszra s midőn látta köztőlöz szándékukat, megjegyzést tett feléjük, hogy nem szényenlik magukat midőn ilyen eljárást tanusítanak. Alig hangzottak el azonban eme szavai, egy a támadók közül egy észrevétlen támadással megragadja a kabátjánál S. R.-et és egy pár ököl csapást mért reája s a többiek is támadó álláspontot látszottak felvenni, a mitsem sejtő védtelen ember ellen s biztosra agyba főbe verik, ha S. R. nek időközben nem sikerül belső oldalzsebéből revolverét előrántani. A támadók erre meghunyászkodtak s így sikerült néhánynak a kilétét megállapítani. Az illetékes körök eljárásától kell most várunk a dolog energikus megoldását, annál is inkább, mert, ha így halad ez városunkban alig lesz intelligens ember, ki kisebb-nagyobb kellemetlenségnek ki nem lesz téve e téren. (Beküldött.)

— Újévi előléptetések. A brassói 24. honvéd gyalogezred állományában Szacsva Sándor,

Páll Ignác, Benke Béla, Cziffra Ferencz, Gábor Áron (a 4. h. gy. ezred állományából a 24. h. gy. ezredhez) tartalékos hadapród-tiszthelyettesek; — továbbá Pünkösti János, Beer Ede, Pápay Lajos, Sipos Béla volt egyévi önkéntesek hadnagyokká; — Major Sándor, Andrásy Albert, Paul Frigyes (a 24. h. gy. ezred állományából a 7. h. gy. ezredhez), Dráxler Alfréd (a 24. h. gy. ezred állományából a 7. h. gy. ezredhez), Mazinger László (a 24. h. gy. ezred állományából a 22. h. gy. ezredhez), Székely Béla (a 24. h. gy. ezred állományából a 22. h. gy. ezredhez), Fekete Gyula volt egy évi önkéntesek — tartalékos hadapród-tiszthelyetteseké lettek előléptetve 1901. évi január hónap 1-ei ranggal.

— **A nemes szivekhez.** A kézdivásárhelyi áll. el. fiu., és leányiskola 428 tanulója közül 107 oly szegény, hogy nemcsak tanszerekre, de ruházat segélyre is rászorult, Elismerés és hála e város képviselőtestületének, hogy 68 szegény tanulónak meghozta a karácsonyi örömet, ruházattal látta el a ruhátlanokat. Tíz szegénynek az ev. ref. egyház Milenniumi alapítványa hozta meg a „Krisztkindli“-t egy rend ruha alakjában. Dícsőség Istennek, hála az egyháznak ez alapítványért. De még 29 szegény tanuló didereg, fázik s várja az ang. ált., mely őket is szerető karjai közé felveszi, szeretetének melegeben részesíti. En vagyok a tolmácsuk ezeknek, kiknek szószólójuk egyáltalában nincs. Nevükben tehát a nemes szivekhez, az áldozatkész közönséghez fordulok, kiket jobb sorsban részesített a Gondviselés, tegyék boldoggá az új évet ezen szegény tanulóknak azáltal, hogy sziveskedjenek csekély pénzösszeget, használható ruhadarabot adományozni. Kérem a minden jó és nemes ügyet felkaroló Takarékpénztárokat, jöjjenek kegyes adományaikkal segítségünkre; bizalommal fordulok a jótékony négyülethez, terjessze ki jótékonyágának bár egy halvány sugarát iskolánk szegény tanulóira is, megkeresem városunk nemesekből kereskedőt is, legyenek szívesek vagy egy rend ruhának való szövetet küldeni; kérek minden nemes szívű emberbarátot, ne tagadja meg a szegény tanulóktól filléreit. Az adományok aláírthoz küldendők. A tanítótestület nevében: Kézdí-Vásárhelyen, 1900. évi decz. hó 24-én. M. Székely János, áll. isk. igazgató.

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala.

Olcso arak! Pontos kiszolgálás!

A
SZÉKELYFÖLD
kiadóhivatala.

IFJ. JANCsó MÓZES

gőzerőre beindított könyvnyomdája, könyvkötészete, papir- és írószerkereskedése Kézdí-Vásárhelytt.

Nagy választék mindenemű iratok, noteszek, tollak, tollszárak, és tintatartókban.

Dusraktáriskolák részére színes vízfesték, radirgummi, rajzpapír és rajszetekből.

Könyvnyomda!

Nagy nyomtatványraktár községek, egyházak, iskolák és ügyvédi irodák részére.

Mindennemű bekötött üzleti könyvek nagy választékban.

Könyvnyomlámban az e szakmába vágó mindennemű munkákat, u. m.: folyóiratok, művek, füzetek, körlevelek, faliragok, barczakönyvek, számlák, üzleti- és névjegykártyák, levélfejek, levélborítékok szegnyomással, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók elkészítést a mai kor igényeinek megfelelően gyorsan és pontosan a legújtanysabb áron vállalom el.

Közigazgatási, körlevési, egyházi stb. hivatalok részére nagy nyomtatványraktártartok. A közigazgatási nyomtatványokat készpénzfizeté mellett melyen leszállított áron át sítom el.

Kiadásomban hetenkint kétszer megjelenő „SZÉKELYFÖLD“

politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hírlapra előfizetéseket bármely időben elfogadok. Előfizetési ára: Egész évre 10 kor., félvre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. Iparosoknak helyben 8 korona.

Háromszék vármegye nyomtatvány szállítója.

Különlegeségek levél papirok, névjegyek, menyegzői és eljegyzési kártyákban.

Iskolák részére mindenféle írkák, gyakorlatok, egyenes és háromszögívonalzó.

Pajrkereskedés!

Könyvek, füzetek, folyóiratok bekötése a legolcsóbb áron eszközölhetők.

Folyóiratnak megrendelése a legnagyobb százalékkal leengedéssel vállaltatik el.

BUTOR

készpénzfizetés mellett jutányos áron beszerezhető

IFJ. JANCsó MÓZES

butorraktárában

KÉZDÍ-VÁSÁRHELYTT.

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Meleg zuhany!

Tyukszem irtás!

Tyukszem irtás!

Fürdő sorrend,

érvényes a kézdí-vásárhelyi Takarékpénztár tulajdonát képező gőz- és kádfürdőnél 1900. október hó 15-étől kezdve.

Fürdő napok	Gőzfürdő		Tükörfürdő	
	korona	f.	korona	f.
Vasárnap	Gőz- és tükörfürdő urak részére d. e. 7-12	1	—	60
	Gőz- és tükörfürdő nők részére d. u. 2-5-ig	—	60	60
	Gőzfürdő urak részére d. u. 5-8-ig	—	60	60
Kedd	Gőz- és tükörfürdő nők részére délután 7-12-i és délután 2-6-ig	1	—	60
	Este 6-8-ig deákjegy	—	40	20
Csütörtök	Gőz- és tükörfürdő urak részére d. e. 7-12 és d. u. 2-6-ig	1	—	60
	Este 6-8-ig deákjegy	—	40	20
Szombat	Tükörfürdő urak részére d. e. 7-12-ig	—	—	60
	" nők " d. u. 2-5-ig	—	—	60

Tanulók, katonák (örmeztől lefelé), kereskedő és iparostanonczok részére gőzfürdő 60 fillér, tükörfürdő 40 fillér.
Kádfürdő: porcellánkád 1 korona, kőkád 70 fillér.
Kádfürdő úgy urak, mint nők részére, minden fürdőnap kapható.

Különféle masszírozások.

Különféle masszírozások.

Hideg zuhany!